

A Fővárosi Ítéltábla dr. Szendrői Lajos ügyvéd (**címe**) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - az **képviselő neve (címe - ... jogtanácsos)** által képviselt I.rendű alperes neve I. rendű, és a ... kamarai jogtanácsos által képviselt **II. rendű alperes neve (címe)** II. rendű alperes ellen kártalanítás iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2019. szeptember 9. napján kelt 31.P.21.837/2018/32. számú ítélete ellen a felperes részéről 33. sorszám alatt előterjesztett és 35. sorszám alatt kiegészített fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatja, és a felperest megillető kártalanítást 165.000 forintról 1.000.000 (Egymillió) forintra felemeli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy - 15 napon belül - fizessen meg a felperesnek 20.000 (Húszezer) forint fellebbezési eljárási költséget.

A le nem rótt 130.800 (Százharmincezer-nyolcszáz) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

- [1] A felperest a ... Városi Bíróság a 2005. szeptember 6-án kihirdetett és ugyanazon a napon jogerőre emelkedett .../7. számú ítéletével egyrendbeli, az államhatár átlépéséhez több személynek segítséget nyújtva, társtettesként elkövetett embercsempészás büntette és kétrendbeli bűnszegdként elkövetett közokirat-hamisítás büntette miatt halmazati büntetésül 1-1 év, végrehajtásában 2-2 évi próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetésre ítélte. A ... Bíróság később újabb 6 hónap szabadságvesztésre ítélte a felperest, és elrendelte a korábbi ítéletben foglalt felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását. A felperes 2013. június 12-től a II. rendű alperesnél töltötte szabadságvesztés büntetését. 2013. szeptember 20-ig 3 hónap 8 nap büntetést töltött le. A ... Járásbíróság perújítási eljárásban a 2017. május 4. napján kelt .../52. számú ítéletével a ... Városi Bíróság .../7. számú ítéletét a felperes vonatkozásában hatályon kívül helyezte, és e vonatkozásban az eljárást megszüntette.
- [2] A felperes keresetében az I. rendű alperest 1.800.000 forint kártalanítás megfizetésére kérte kötelezni a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (rég. Be.) 581. § (1) bekezdése alapján.

Hivatkozása szerint a téves ítélet alapján letöltött több, mint 3 hónap szabadságvesztés büntetés súlyos egészségromlást, maradandó egészségkárosodást okozott nála, ezért a II. rendű alperest 10.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és törvényes mértékű késedelmi kamata, valamint az ítélet jogerőre emelkedésétől havi 30.000 forint járadék megfizetésére kérte kötelezni közlekedési többletköltség címén.

- [3] Az I. rendű alperes a kártalanítás ténybeli alapját nem vitatta, hivatkozása szerint azonban a felperes esetében a régi Be. 580. § (3) bekezdés a) pontja szerinti kártalanítást kizáró ok áll fenn. Nem vitatta a fogvatartással összefüggésben keletkezett köztudomású sérelmeket és az ezek miatti helytállási kötelezettségét sem, azonban a kártalanítás összegét a felperes által megjelölt összegben eltúlzottnak tartotta.
- [4] A II. rendű alperes a kereset elutasítását kérte.
- [5] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 165.000 forintot, továbbá 50.000 forint perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg a II. rendű alperesnek 250.000 forint perköltséget. Rendelkezése szerint a feljegyzett illetéket, illetőleg az állam által előlegezett szakértői költséget az állam viseli.
- [6] Az elsőfokú bíróság ítélete jogi indokolásában kifejtette, hogy a felperes nem vagyoni kárigényét önmagában megalapozza az a tény, hogy személyes szabadságát jogosulatlanul korlátozták, és ezzel személyhez fűződő jogait megsértették. Értékelte a felperest a fogvatartásával okozati összefüggésben ért hátrányokat, azt, hogy 3 hónap és 8 napon át személyes szabadságában jogosulatlanul korlátozták és a családjától távol volt. Álláspontja szerint: az I. rendű alperes alaptalanul hivatkozott a kártalanítást kizáró okra, tekintettel arra, hogy a felperes a jogerős ítélet alapján kitöltötte szabadságvesztését, majd rendkívüli jogorvoslat folytán felmentették. A kártalanítás összegének megállapítása során értékelte a jogsértés súlyát, annak a felperes személyiségére gyakorolt hatását, azt, hogy a felperes korábban már volt büntetve, továbbá, hogy a fogvatartásával összefüggésben a szokásos mértéket meghaladó pszichikai, lelki sérülést a felperes nem állított és nem igazolt. Figyelemmel volt a felperes korábbi személyes életkörülményeire, az általa elért jövedelemre, az ár- és értékviszonyokra. Rámutatott, hogy a felperes a fogvatartását megelőzően bejelentett munkahellyel nem rendelkezett, előadása szerint a fekete gazdaságból származott jövedelme: heti 3-5 alkalommal napi 4-5.000 forintért végzett alkalmi munkát. Megítélése szerint a fekete gazdaságból származó illegális jövedelem nem irányadó az állammal szembeni kártalanítás megállapításakor. Mindezeket mérlegelve a kártalanítás összegét az elsőfokú bíróság havi 50.000 forintban, így a 3 hónap 8 napra vetítve mindösszesen 165.000 forintban állapította meg. Kiemelte, hogy a kártalanítás tekintetében nem értékelhető az a körülmény, hogy a felperes a fogvatartásának ideje alatt megbetegedett, ezzel kapcsolatban utalt a II. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetet elutasító döntésének indokaira.
- [7] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, és annak megváltoztatásával az I. rendű alperes által fizetendő kártalanítás összegét 1.800.000 forintra kérte felemelni. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság indokolatlanul alacsony mértékben határozta meg a felperest ért jogsértés reparálására szolgáló pénzüsszeget, az emberi szabadság jogsértő módon való elvonását havi 50.000 forintra „árazta be”, amely egy kifejezetten alacsony jövedelemmel rendelkező személy esetén is indokolatlanul alacsony, ugyanis a törvény előtt minden ember egyenlő. Fellebbezése kiegészítésében hivatkozott arra, hogy a személyi szabadsághoz való jog a legrégebben elismert alapjogok közé tartozik, azt az Alaptörvény mellett az Európai Unió Alapjogi Chartája, és az emberi

jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény is védelemben részesíti, korlátozására csak szigorú feltételek között kerülhet sor. A személyes szabadság megsértése egyben sérti az emberi méltóságot is, a személyi szabadságtól való megfosztás egyértelműen és nyilvánvalóan más alapvető jogok sérelméhez vezet.

- [8] Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyására irányult. Álláspontja szerint a kártalanítás összegét az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg. Hangsúlyozta, hogy a felperesnek a fogvatartással összefüggő, és az I. rendű alperes terhére értékelhető sérelmei nem haladták meg a fogvatartással köztudomásúlag együtt járó sérelmek körét. A BDT2014. 3048. számú eseti döntésre hivatkozással kiemelte, hogy a kártalanítás jogalapja nem lehet a szerződésen kívül okozott károkért való felelősségi szabály, a jogellenesség hiánya ugyanis kizárja a felelősség és a fizetési kötelezettség e rendelkezés alapján történő megállapítását. A fellebbezésben foglaltakkal összefüggésben utalt arra is, hogy a kártalanítási perekben az ítélkezési gyakorlat nem tartja szükségesnek bizonyítás lefolytatását a fogvatartás körülményeire nézve, az ugyanis nem képezi a kártalanítási per tárgyát.
- [9] A felperes fellebbezése részben megalapozott.
- [10] Az elsőfokú bíróság ítéletének az I. rendű alperest 165.000 forint nem vagyoni kártalanítás fizetésére kötelező, illetőleg a II. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetet elutasító ítéleti rendelkezése fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett [a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (régi Pp.) 228. § (4) bekezdés]. A Fővárosi Ítéltábla ezért csak az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel támadott rendelkezéseit bírálta felül.
- [11] Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a jogvita elbírálásához szükséges terjedelemben lefolytatta, a tényállást a bizonyítási eljárásnak megfelelően, helyesen állapította meg, azonban a nem vagyoni kártalanítás iránti keresetet elbíráló érdemi döntésével a Fővárosi Ítéltábla a következőkben kifejtettek szerint nem teljes egészében értett egyet.
- [12] A perben bizonyított tény, hogy a felperes jogerős ítélet alapján 3 hónapot és 8 napot töltött börtönben olyan vád miatt, amely alól a rendkívüli jogorvoslat folytán felmentették. A jogerős ítélet alapján kitöltött szabadságvesztésért kártalanítás jár, ha a szankció végrehajtására részben vagy egészben sor került. Erre a kártalanításra a régi Be. 581. §-át kell alkalmazni, mely eltér a régi Be. 580. §-a szerinti, az előzetes letartóztatásért és a házi őrizetért járó kártalanítás szabályaitól. Ezért a régi Be. 580. §-ának (1) bekezdése szerinti kártalanítást kizáró okok a régi Be. 581. §-a (1) bekezdésén alapuló kártalanítási igény esetén - amint arra az elsőfokú bíróság is helytállóan rámutatott - nem vehetők figyelembe.
- [13] Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében foglaltakkal szemben a felperes jogellenes fogvatartásának idején hatályos régi Be. 582. §-a értelmében a kártalanítás módjára és mértékére az ugyancsak akkor hatályos Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvénynek (régi Ptk.-nak) a szerződésen kívül okozott kárért való felelősségre vonatkozó szabályai irányadók a régi Be.-ben foglalt eltérésekkel. A régi Be. 582. § (1) bekezdésének a kártalanításra alapot adó esemény idején hatályos utaló szabálya alapján alkalmazott régi Ptk. 355. § (4) bekezdése értelmében kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.
- [14] Az elsőfokú bíróság a jogtalan fogva tartás miatt a felperest ért nem vagyoni hátrányokat a rendelkezésre álló bizonyítékoknak a régi Pp. 206. §-ának (1) bekezdése szerinti értékelésével

megalapozottan állapította meg, a kártalanítás körében ugyanis mindazon hatásokat figyelembe kell venni, amelyek a felperes személyhez fűződő jogainak, testi, szellemi, pszichés állapotának sérelmét eredményezik. E körben a köztudomású tényeket, a börtönviszonyok fizikai és pszichés megterhelésének általában káros voltát nem kell bizonyítani, de minden esetben vizsgálni kell az egyedi eset konkrét körülményeit. Az adott esetben az elsőfokú bíróság helytállóan értékelte, hogy a felperes a fogvatartásával összefüggésben a szokásos mértéket meghaladó pszichikai, lelki sérülést nem is állított, a fogvatartásával összefüggő megbetegedését pedig nem bizonyította - amit a felperes a fellebbezésében már nem is vont kétségbe. Figyelembe vette a jogsértés súlyát, annak a felperes személyére, életvitelére gyakorolt hatását, továbbá azt a körülményt, hogy a felperes korábban már volt büntetve.

- [15] A következő ítélezési gyakorlatnak megfelelően az elsőfokú bíróság figyelemmel volt a személyi szabadság korlátozásának tényére, annak időtartamára, a börtönviszonyok fizikai és pszichikai vonatkozásban általánosságban megterhelő voltára. Az utóbb szükségtelennek bizonyult szabadságvesztés időtartamára figyelemmel azonban az elsőfokú bíróság által megállapított nem vagyoni kárpótlás összege nem alkalmas a felperest ért sérelmek hozzávetőleges kiegyenlítésére, és nem felel meg a más, összehasonlításra alkalmas ügyekben a nem vagyoni sérelemért megítélt kártalanítási összegeknek, illetőleg sem a felperes fogvatartása idején, sem az ítélethozatalkor fennálló értékviszonyoknak.
- [16] Az elsőfokú bíróságnak a nem vagyoni sérelem miatt megítélt kártalanítás mértékének a meghatározása során az ítélete indokolásában kifejtett álláspontja ellentmondásos. Ezzel összefüggésben a Fővárosi Ítéltábla utal arra, hogy a személyiségi jog sérelmével elszenvedett nem vagyoni hátrány miatt a károsultat megillető, pénzben valójában nem kifejezhető nem vagyoni kártérítés (kártalanítás) alapja a személyhez fűződő jog megsértése, amely azonban a károsult vagyonában beállott károsodástól eltérő igény. A nem vagyoni sérelem miatti kártalanítás összegének a megállapításához ezért nem szolgálhat alapul a károsult vagyonában bekövetkezett hátrány, függetlenül attól, hogy a korábbi jövedelme a „fekete” gazdaságból, vagy legális forrásból származott.
- [17] A Fővárosi Ítéltábla mindezeket figyelembe véve a nem vagyoni kártalanítás összegét 1.000.000 forintra felemelte. Ez az összeg alkalmas a felperes személyhez fűződő joga megsértésével összefüggésben bekövetkezett hátrány csökkentésére.
- [18] A Fővárosi Ítéltábla az előzőekben kifejtetteknek megfelelően az elsőfokú bíróság ítéletét a régi Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, és a felperesnek járó nem vagyoni kártalanítás összegét a rendelkező részben foglaltak szerint felemelte.
- [19] A felperesi jogi képviselőnek járó elsőfokú ügyvédi munkadíj összege a megváltoztató rendelkezés mellett felel meg a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (6) bekezdése alapján megállapítható összegnek, a Fővárosi Ítéltábla ezért annak felemelésére nem látott indokot.
- [20] A felperes fellebbezése csak részben vezetett eredményre, ezért a Fővárosi Ítéltábla a peres felek másodfokú perköltségének viseléséről a régi Pp. 81. § (1) bekezdése alapján pernyertességük-pervesztességük arányában rendelkezett. A felperes perköltsége az öt képviselő ügyvéd, míg az I. rendű alperes perköltsége jogtanácsosának munkadíja volt. A Fővárosi Ítéltábla a jogi képviselők díját a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján - a (6) bekezdés figyelembevételével az elvégzett munkának megfelelően - állapította meg, és a díjak egymással szembeni elszámolásának eredményeként az I. rendű alperest kötelezte a rendelkező rész szerinti

összeg megfizetésére.

- [21] A fellebbezési illeték viseléséről a felperes teljes személyes költségmentessége és az I. rendű alperes személyes illetékmentessége folytán a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján határozott.

Budapest, 2020. január 8.

. Sággy Mária s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kincses Attila s.k.
előadó bíró

Dr. Csordás Csilla s.k.
bíró